

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1836. 8. Oktober.

41ma lappa.

J a u n a s s i n n a s .

No Rihges. Widssemmes waldischanas teesa 7tâ Jubli tē, arri us latwissti, irr islaidusi sawadu pawehleschanu, fo wisseem par sinnu arri schinnū lappâ eeleekam un fas no wahrda pehz wahrda tã skann: "See wiffaugstaki apstiprinati likkumi preeksch Luttera basnijas Kreewu semmē, no 28ta Dezember 1832, S. 216. pawehle: Mahzitajeem peenahfahs tam, fas us zittu draudsi wehle aiseet, to peederrigu draudses jeb basnijas-sihmi (Parochialschein) us rakstamu papihri bes maffas isdoht. Ne weenam mahzitajam naw brihw sawã draudse weenu jaunu lohjekli no zittas draudses peenemt, kad tas tahdu sihmi ne warr nodoht. Bet kad tas redsehts, fa schi pawehleschana no teem, fas no weenas draudses us ohtru aiseet, mas tohp wehrã nemts un zaur to mahzitajeem dauds muldu eeksch ta teef, fas teem peekriht darriht, tad schai Widssemmes gubernements-teefai zaur zeenigu general-gubernatoru no Widssemmes, Jggauun un Kurssemmes irr usdohts, peekohdinahst, fa augscham peeminneta pawehleschana itt paklaufigi teef peepildita, un teem, fas to ne nemm wehrã, sinnamu darriht, fa ar teem, fas schai pawehleschanai ne paklaufa, tã taps darrihts, fã ar teem, fas likkumeem tihfschi pretti darra."

No Pehterburges. Ne fenn tur ohrmannam, no semmehm ar augsta leelkunga dehlu atnahsoht, gaddijahs, ar saweem ratteem nabbaga semneekam braukt pahr. Polzeijes opzihrs uskritte gohdigam birgeram, drohschi fazzidams, fa winsch to effoht darrijis. Schis nu gan teize, fa no ta ne fo ne sinnoht, un teescham arri ar leezineekeem parahdija, fa winsch, kaut gan tai paschã deenã ar zittu leelkungu, kurrã tahds pats wahrds bijis, effoht atbrauzis pilssehrã, tatschu dauds wehlaki un pa zittu eelu; bet tas wifs winnam ne fo ne lihdsja: opzihrs ar warru sinna no winna muttes isdabbuht tohs wahrdu, fa effoht wai-

nigs; apfuhdseja winnu nu jo drohschafi pee saweem preekschneekeem un wehl zaur diweem wiltigeem leezineekeem sawu leeku fuhdsibu lifke apstiprinaht. Un arri tas augsts teefas-kungs, kurrant nahjabs to leetu ismekleht, tihschâ prahâ to taisnibu mekleja paslehpt un jau taisijabs beswainigam birgeram bahrgu strahpi nospreest. — Deewa laime, ka taisniba tatschu wehl nahje pee gaismas! Pats tas wainigs ohrmannis labbâ prahâ nahje un isteize, ka essoht tas, kas tai deenâ ar to jaunu leelkungu brauzis. — Reiseris, to wisszaur dabbujis sinnaht, kas bija notizzis, pawehseja, tâpatt to opjihru, fâ to augstu teefas-kungu par winnu krutschkeem farra-teefai nodohht. Un schi irr nospreeduse, ka opjihram, kauna deht, ja-paleek par saldatu un 300 rubli jamaksa tam birgeram, fo tif neganti par nepateesu usfuhdsejis; un tam augstam teefas-kungam arri par soh-dibu ja-astahj no sawas weetas. — Raug', arri augsti kungi strahpei ne isbehds, fo nopelnijuschi.

No Zelgawas. ztrai August-deenai nahsoht, sagli no Mescha-muischas basnizas irr isfagguschi to ar dselst apkaltu naudas kasti, fur arri daschi sudraba basnizas rihli bija eekschâ.

R i h f e l i s.

Behrni! Rihfels irr gattaws, tad nahzeet, skaitet nu labprahst:
 "Wissas azzis gaid' us Lew;" ehdeet un fargaites arri,
 Katlis lai ne apkehst' kahdam peedurkni sawu ar kwehpehm.
 Ehdeet, un Deews dohd gauwu, labbi lai isdohdahs augt jums.

Sinneet, kad ausas bij pabeidstis isseht scho pawassar' tehtinsch,
 "Eij nu us mahjam;" fazzija pats debbes tehws nu tas swehtais,
 "Gahdaschu gan nu jo prohjam, ka ausinas sallohs un breedihis." —
 Tizzeet man, behrni, ikweenâ graudina paslehpts gull dihglichts;
 Mufscham wehl pamannihts nau, ka tam dwaacha buhtu woi spehts kahds;
 Nè, bet duff un klufs irr; ne ehd un ne dserr pa wissam,
 Rihds kamehr dabbu gulleht waggâ, irdenâ semmè.
 Tik fo ezzeta druwa drehgna, un semme jau fasilst,
 Pamohstahs fleppen no kluffa meedsina pasleptais dihdinsch;
 Issteepj lohzeklus, sihschoht sawa graudina putru,
 Jettin kâ puppa behrninsch pee mahtes fruhim few peefisch;
 Traudaht tik ne raud, to ne dsird. Sahf nu kustetees stipri;
 Memmahs fleppen nu augtin, paleek stipri un jauts winsch;
 Isleen no autineem tinnareem, urbdams ar faknischeem siskeem
 Semjup dsilli eeksch semmes, meklebams bariibu fewim;
 Utrohd. — Rahrigs labprahst grihb sinnaht, pasaulè kâ gan
 Iskattahs. — Bailigs un fleppen schis zellahs no semmes un skattahs:
 Ehrms, raug', brihnum! warren' fur patihst scham semmites wirsû! —
 Luchdal, deenina austohht, tad nosuht' engelus sawus
 Deews pats. "Wisnesset lahfiti rassas tur jauninam mannam,
 „Labbdeenu klahr arr!" Saldi pabaub deeglinch to rassu;
 Set tam pee sirds, dohd spehtu, duhschu drohschu par preeku.

Va tam faule irr masgajfees, glihti irr suffata galwa,
 Abdekliis rohka, ais kalneem skattahs schi, staigajohr tablak
 Zeku sawu, add', raugahs mihligai mahtei lihds semmè,
 Behrnus kas sweizina sawus. Eà schi dihglicham uesmaid.
 Eas scham labbu darr', eespirgft nudeen lihds dskakku fakni.
 Dohma: "skatt", fur leelmahte tahda irr laipnig' un mihla;
 „Kahds gan addijums winnas warr buht? — Tee debbeschi irraib,
 „Ro schi jaukdama faausch no twaifeem. — Raug' schè, tà nopill!
 „Leetinsch jauks flazzina semmi.“ — Dihdsinsch nu atdserrahs labbi;
 Puhsch arri wehsminsch, kas schahwe: "Deescham, lai sohl' man, zif grihb ween,"
 Dihglichts tà fakta pee sewis, "atpakkal ne eeschu wairs tur
 „Tumfchâ pagrabbâ gulleht; us laimi! palikschu augfcham.“

Ehdeet, behrnini, sweiki! isaugfeet leeli un stipri. —
 Gruhts laiks useet nu dihglicham; melni mahkuli aplahf
 Debbes' wiffzaur, fà tumfchâ nakti faulite slehpjabs;
 Skatt', fà mehtajabs sneegs, un krusfa lehka pa semmi.
 Wai nu! schauschalas pahrnemm un faltums deeglitu muhsu,
 Drebb un waida. Zeeta fà akmins irr fallusi druwa;
 Wandiht fur nemis fo! — Afnis nu dohura: "Saulè woi mirrusi?
 „Kahdihht ne rahdahs; bihstahs, fà sinn, no falna schi lepna! —
 „Buhtu jel multis es palizzis miltmuzzâ masâ, fur dsummu!
 „Glabbahs woi filitâ semmites flehpt ar apfeggu drehgnu.“ —
 Behrni, raug', tà eet pafaulè; pafchi wehl baudiseet arri,
 Wahjras kad atstahfeet; klibdiseet sweschumâ tahli wiffapfahrt;
 Jastrahda weenumehr zeeti; pazeest ir waijaga dauds fo,
 Kamehr swahrki tew muggurâ, garrosis muttè tew rohdahs.
 Sazzih's tab: "Kaut jel pee memminas krahfna palizzis buhtu!" —
 Deews lai juhs schehlo; tomehr us gallu gan isdohfees labbat'. —
 Klau nu, fà afuinam pehjat' irr gahjis. Deews mette filtu,
 Wehsmint remdeni; spehzigu raugahs nu faule no debbes
 Dihglicham azzis; dewe par labbdeen' tam muttiti faldu.
 Aespirgft schis tuhda no jauna, un pahrnem scho dshiwibas luste.

Ilgè wairs ne bis, tad pufchkojabs plawas ar pukkitehm jaukahn;
 Dahrfs's seed kesberes, tahli jau saohst warr ahbelu seedus;
 Rudfischu krubmus reesch, steepjabs, raug', jau us plautfchanu taifabs;
 Eapat kweeschu un meesfichu steidsahs, lianini arri;
 Ead nu auf-lappa manna dohura: "buh's weenai man palikè
 Paffak schè?" — Isplefch nu lappinu spehzigu. Kas dewe spehku? —
 Stohbris jau zekahs ar pohsneem; kuesch tad to fulli jel usdsenn
 Augfchup no faknes lihds tschukkur? — Isplautft jau wahrpina patte;
 Lihgojahs, plohsahs ar wehjeem. Sakti nu, kristihts kahds: kas tad
 Pumpurus fihkus irr fahrts pee fihfchu auklineem smalkern
 Bribnum' tik skunstigi? — Engelt, kas tad zits! — Staigala labprahf
 Wahrpina starpâ no weenas us ohtru, swehtijohr strahda.
 Gaddahs tà seedinsch pee seeda un graudinsch pee grauda eefsch wahrpas.
 Skatt', mannas aufas tik jaukas, fà basinzâ bruhdite kahda.
 Graudi jau peenina pilni, breedin breeft, istaifabs kluffi.
 Samanna mannas aufas pafchas jau, kas ar tahu buhschoht.

Apnefle weesi arr^o; nahf brohscha muscha, woi fuffainis masf kahds; —
 Redsehse, fo darrihs! — Schuhpojahs, schnohkere, gawile: lihgo;
 Ruffains kad gull jau ar muschu, spihgulis nahf maggais par nakti,
 Gresnotees spihgulâ spohschâ, ar to gohdinaht ausas.

Ehdeet, behrnini, wessel, augseet, labbi jums isdohs. —
 Bassara steidsahs us gallu; fenn jau irr seena darbs pabeigts;
 Ehdam jau ahbotus faldus; nosarkst ir pihlatschu ohgas;
 Plahwe jau rufsus un tweeschus, ir meeschus; ruggajâs staiga
 Bassahm kahjinahm behrni un lassija wahrpinas mihlas,
 Wellitei atstahje zittas wehl, nakti fo muddigi fakraht.
 Dseltenas eeteffahs ausas. Graudini miltupila' smaggi
 Karrahs un schuhpotees fakka: "Nu jau ar mannim pa gallam;
 „Prohtu, stundina manna irr klachtu; mannis pehz, labbi!
 „Zittadi paliktu weens pats pakkal starp kartuptu lasteem
 „Kannam us lauku!“ — Gahje nu Ansis ar Lihsti jaunu,
 Wabbina smukka un Greetin'; plahwe ausinas muddig'
 Ngri no rihta lihds wakkaru tumfu, tad nobeidse darbu. —
 Weitahm woi ne falle pirksti? — Ausas tad fakrahwe rattâs;
 Wuifchi nowedde rijâs, eesehre, iskuble skaidri,
 Eizzigi strahdajohf zauru nakti lihds brohfasta laiku.
 Aliswedde ausas gattawas fudmalâ, milteem it smalkeem.
 Pee scheem memmina mihla peenu peelikke tauku,
 Lihfeli wahrija fattlâ; pateesi gahje pee sirds jums;
 Labbi woi ne bij? — Nu, tad noslauzeet karrohtus skaidri,
 Skaitteet nu "Pateizeet Kungam wiffi," tad steidsetees, behrnt,
 Skohlâ; raug', tur irr gramatas planktâ; fargaittees labbi;
 Ne frihtteet; paturreet labbi, fo mahzihs skohlas-kungs gohdigs;
 Mahjâs, kad pahrnahkseet gudri, gaidihf juhs grohsinsch ar ohgahm.

R. C — 2.

Stas mihklas usminna: Sims.

S l u d d i n a f c h a n a .

Nahkofschâ nebdelâ astota muhsu gramatinu pawissam buhs gattawa, furreem
 wahrds: Deewa wahrdu mihkotajeem. Urri schoreif, tâ zerrejäm, lassitajis lab-
 bus un sawai dwehfelei derrigus rakstus atraddihf eefschâ. Duhs lassami: I. Bihbeles
 wahrdi un stahsti; no wahrdeem: daschi no bihbeles isredseti, fas jauneem behrneem ja-
 ismahzahs; no stahsteem: pa ischetrahm kahrtahm wiffi no pafaules raddischanas lihds
 muhsu laifam. — II. Swehtigas apdohmaschanas, un prohti: pirmajs bars no teem
 wahrdeem, fo Deewa talps Luters, woi mahjâs woi weefibas pee galda buhdams, irr
 fazzijis, un fo wizna draugi par peeminneschanu usrakstijuschi; zitti par swehtu bihbeli,
 zitti par Deewa darbeem un wehl zitti par pafaules raddischanu. — III. Sinnas, fo
 kristigi mahzitaji no sweschahm semmehm subtijuschi un prohti: 1.) par to, fo tee diwi
 mahzitaji Dârr un Weitburecht irr usgabjuschi Ault-Judijes semmê; un 2.) par to, jif
 lohti waisaga, fa paganus atgreesch us kristigu tizzibu.

Wrihw drikkcht. No juhmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed:

Dr. C. E. Napierky.